

Цетиње, 5. маја

Како прољеће све више осваја, све се више гомилају вијести из Арбаније, које већ мјесеци дана наговјештавају, да ни ово прољеће неће тамо проћи без крвопролића и да ни ове године Арбанија неће остати на миру.

Сад се те слутње почеле и да обистинявају. Међу Арбанасима већ врли. Они су опет устали на оружје. Вијести о првим побунама стижу са свију страна. Оне означају, да је међу Арбанасима у Ђаковици, Приштини, Пећи, Вучитрну и Малесији настао покрет. На многим мјестима већ је дошло и до оружаног сукоба. Ти сукоби су, веле, врло оштри и јаки. Око Ђаковице води се борба између турске војске и Арбанаса, на које се чак и тоновима наваљује. У Гусињу чак ни артиљериски магацини нијесу од побуњеника поштеђени. Али као да су највећи окршаји око Пећи, гдје је већ уведен ратни суд. То признају и службени турски кругови који иначе демантују вијести о арбанаској побуни; веле: покрета има само у Пећи и Гусињу, гдје Арбанаси траже исте привилегије као и Малисори. Из приватних извора се опет сазнаје, да су око Пећи били озбиљни покушаји. Побуњеници су с турском војском водили велике борбе код Истока и Вријела и ту су је толико потукли да су војску утјерали, јако искасапљену, у саму Пећ и варош описјели. На челу побуне налазе се Руговци, а уз њих су пристали чак и они, који се до сада нијесу никако бунили. Као што увјеравају, свака веза између Пећи и Ђаковице пресјечена је, јер се сав тај крај налази у рукама побуњеника. И из Дебра долазе гласови, да се и тамо води борба између војске и побуњеника. Исто тако је побуна и у Лабу, а кажу да ни Гусиње није поштеђено од немира.

Колико су све ове вијести оправдане види се и из писања листова у Турској. „Глас Народа“ јавља, да су пут, који води из Пећи преко Ругове за Беране, Плав и Гусиње, Руговци посјели и не пуштају никога који би било какав посао имао са уџуматом. А мемури, заштићени или војник не смије ни зуба да помоли. Мутесариф бег чини што може да умилостиви, да заплаши одметнике, али мало руку а малена снага... па иде да не може бити горе. Све руговске крене, које су недавно избране за чланове комисије за мирене крви — дом комисиону, напустиле су меџис и ишчезле су из Пећи. Затим јавља о самим немирима, који су избили у сред Пећи, када су противу побуњених Арбанаса и топови употребљавани. У рожанској нахији, долаје, био је читавлом. Руговске чете нападе су на шумарске чиновнике и најуриле их из казе.

Као што из Цариграда јављају, турска влада наредила је истрагу да се пронађу узроци за ову побуну, те се том истрагом пронашло, да је побуну изазвао некадашњи приштински посланик Хасан-бег, који је побунио народ и проузроковао немире. Он се из пећске околине, гдје још трају немири, са 200—300 Арбанаса повукао у брда да побуне и брдска племена. Устаници су снабђени и оружјем и муницијом. Турска влада је одмах послала војску да их опколи, али да се не би крв пролијевала, посланици су улеме и народни прваци, да побуњенике склопе на мир. У Цариграду су мишљени, да ће устанак како је изненада и без узрока избио, тако исто брзо и стишати.

Међутим од стране Арбанаса овај се устанак овако објашњава:

Младотурци су постигли за чим су нишли: Турска је данас уставна држава. Избори су свршени, парламенат ради, уставни апарат је у послу, али само привидно. Али у унутрашњости државе, у управи остало је све онако како је било и прије док Турска није била уставна држава. Чак народ тиште неке уставне уредбе, особито пореза што се тиче, јаче него прије. Набоље се то испољава у Арбанији. Уставна влада увела је неке порезе, које бар арбанаска племена нијесу пријели ни познавала, а међу којима им је најмрскији порез на овце. Народ би порез још и како сносио, да му је влада ради тога бар штогод у накнаду дала. Истина, њима је много обећавано, али само обећавано. И зато је прошлог прољећа дошло до побуне и немира. Послије крвавих и страшних окршаја тај покрет је био свршен тиме што су Арбанасима загарантовани извјесни њихови захтјеви. Дуго и дуго су они, али стрпљиво, очекивали да турске власти та обећања испуне, али кад их је стрпљење издало претворило се у незадовољство и сад опет избило у огорчење, које је довело до ових крвавих немира. Као ни онај прошлогодишњи устанак, тако ни овај нема намјере, да се одијепе од турске државе. Они само устају противу власти и траже оно нашта полагају право, што им је већ прошле године признато.

Цио развој догађаја и начин на који су арбанаски устанци прошле године завршени одавали су још онда, да су ти устанци привремено завршени и да њихова клица није угушена. Прошлогодишњи устанак Малисора и њихов успјех још онда је био повод, да и остали Арбанаси, а особито јужни, устану на оружје. Као и Малисори, тако су и они на мир пристали обећањима да ће им се жеље испунити. Та обећања нијесу испуњена, јер би се остваривањем тих концесија стварало незадовољство ме-

ђу другим племенима, а уједно би послужиле као подлога за остварење аутономије Арбаније. Слободна поштења оружја, ослобођавање неких данака, постављање арбанаских чиновника, трошење пореза и приреза у Арбанији на потребе само њене и неке врсте народних трибуна биле би повластице, које не уживају друге народности и други крајеви отоманске царевине. То би били осјетљиви знаци аутономије Арбаније и стварање преседана, према коме држава није била расположена. Те привилегије вукле би друге и процес стварања аутономије Арбаније напредовао би. Пред том бојазни није рађено ништа ни на подизању привредног живота, стварању повољних саобраћајних средстава и реформе у управи, администрацији и судству и ако су то правдали да их је спријечило рат с Италијом.

Заузета с једне стране ратом с Италијом, с друге стране парламентарном кризом, а с треће стране унутрашњом несређеношћу и четничком акцијом у отоманској царевини настало је пријење, коме није била у стању да стане на пут. Арбанаси су те несређене прилике у земљи опет покушали да искористе тражећи да се њихови захтјеви испуне, а налазећи да су та критична питања у којима се земља налази најгоднија прилика да дођу до онога за чим жуде. Зато су још у почетку ове године држали скуп њихови главари, који су послали своје делегате у Скопље, да се с валијом и изасланицима младотурског комитета споразуму о увођењу реформа и обећањима концесијама. Њих су од тих захтјева одбили с обзиром на тешку ситуацију у земљи. Арбанаски главари тада су Скопље оставили изјављујући да ће се опет на прољеће побунити ако се за њих ништа не учини. Да те њихове пријетње нијесу биле празне, видјело се одмах по комешању међу њима. Настало је у цијелој Арбанији сакупљање, договарање и вријење, које је с дана у дан све више расло, док то огорчење није избило у оружану побуну. Тај покрет међу Арбанасима, који траје већ три мјесеца, није остао незапажен од стране власти, јер је турска влада била обавијештена о намјерама Арнаута, због чега је и слала непрекидно војску, топове и муницију у Скадар, Призрен, Пећ, Ђаковцу и Јањину. Нарочито је силна војска нагомилана у Митровици и Скопљу.

Арбанаси сад изјављују да ће се борити до истребљења и више да не признају турске власти. Њихов покрет овог пута сасвијем природно је много опаснији него прошле године, јер је сад и сама ситуација на Балкану и много гора и много критичнија.

Цетиње, 5. маја

Парламентарна криза у Угарској још авана да се рјеша. У мајаха до сада претјерано кривог старешта Луца покушали су да преговарају са вођом нарочито опозиционе странке Јустом, да би се омогућило рад у савору, али су се преговори ти рабали. Јуст није никакво доводио са савором реформом како би Луца убио, те се преговори до споразума. На и ако су и сад преговори међу њима преклинути, слабаши кривог ласку се, да ће се моћи наставити и да ће ипак доћи до споразума. Ова криза Јуста, да је у својим захтјевима претјерао.

Недавно стотина студента лавовског универзитета демонстрално су у Лавову противу рјешавања руске Думе да се холандска територија одаје од руске Војске. Демонстранти су хтели да прођу до руског консулата, али их је полиција спречила, те је том приликом дошло до сукоба између студената и полиције, јер су студенти навалили на полицију кришом и из полицијата ранили. Полиција је сабила сукоба демонстранте, који су после тога демонстрално уреднички русификационог листа, постоје чети су били расстрели од стране полиције. Ухашени је само један студент.

Министарска криза у Русији је окончана по вољи самог цара, код кога су били у диспозитији предједник министарства Ђокович и министар полиције Сухомлинов, да му реферису о политичкој ситуацији. Ђокович уједина да прије распуштања Думе неће бити никаквих промена у министарству, а Сухомлинов неће одступити, јер му је цар наредио да је нехотан. По вољи министра унутрашњих дјела Маварова због переле у руским државама на Јени ударио је, али се драм, да неће деценионирати.

Ни на небу ни на земљи

— Велика као политичко острво

Велика, 28. априла
Прољеће је развило своја крипа. И птице објашу у дрљетству мисли на извјау весело лице и чаробне pjesmice. Све се даје весело и радује се прољећем данима. Тако је бар у другим срећним мјестима, а од тога је лишена пањена Велика. Код нас је са свим другаче. Јула зима и пријатно прољеће похитало утну на нас. Главни смо према лијеним pjesmичама веселих птичица, свијени смо да видимо дивно прољеће зеленило. У дво нам е пало само да онакујемо горку судбину, да потоком прољећем сузе над милом пошнуљом браћом и да слушамо дрљени врисак и неке дечице, која се у крви ваљају од непријатеља. Све то свакодневно гледамо и слушамо и опет смо живи.

На лицу сваког Величанца може се прочитати дугогодишња борба која је оставила своја јасна обилежја. И ти крвави борци, који су до сада носили следави на све патњи и мучке, постали су спуждени и увели, чини је ход успорен и поглед укочен.
Велика је једна политичка оаза, која је са свих страна опкољена свиреним суседима, с којима је водила одважну и очарничку борбу. И боси и голи, и гладни и жедни ступили су у окршаје, тинући са особитом љубављу и преданошћу према својем узвишеном Краљу Господару и својој домовини. Могло би се ишати и говорити о Велици и Величанцима, али би то била блиједна слика, све докле, док човек не би подуже живио међу тим рјетким борцима, код су својим јунашћом задивили цијелу Арбанију, која је објевала јунаштво Величана у pjesми о Вукоти Кнежевићу и Милењу Петровићу, који су погинули 6. септембра 1907. год.

Борбе, патње, братске жртве, све се то лакше сносило до дана, када нас непријатељ потпуно одвоји од наше миле домовине. Тај час, за нас је час најужаснији и најтежи. Од тада, а то је при крају претирале године, отпочела су велика убиства. Пола величког становништва за четири мјесеца напустило је своје куће. Турци — редовна војска — отпочели су да чине безочна зверства. У тим данима убили су Милисана Петровића, водника, у Аржаници на сред пута, којим је загарантован слободан пролазак. Милисав је ишао из Подборице. На путу испод турске куле напали су га турски војници и убили су га. И ако је био између најхрабријих Величана није се могао противу злотвора борити, јер су га прве пушке осмртиле. Под неодољивим рауана издахнуо је. Његова погубица још јаче дира с тога, што су врлог покојника и

псета турска развукла. Комади његовог тијела донесени су у чаршаву. Ево, на какав се начин српска крв пролива! Зар има српског срца да би могло зауставити сузе при овомом жалосном привору? Како је његовој рођеној браћи и да ли могу бити мирна?

Љута борба све већма је узимала маха. Стари Велики било је очајно. Редовна турска војска из својих кула свакодневно је пуцала на величко становништво. То су за нас градови према данашњем о ружју. Због чега је с наше стране било многобројних жртава. У њиховим фортификацијама остављени су прави зверови, које су формирали војничком робом, а који су вјерни поборници старе тираније заштитијели Мухамедом! Циљ им је да ово становништво избрну са своја рођенога огњишта, што их је руководило те су отпочели убиства у Аржанима а послије су спречени сваки пролаз преко исте и ставили Велику у опсади тешиког ланаца. Камено срце морало би промакати гледајући рођену браћу у кризи објављеној, невини дену, која увредљиво од турских танана потиче, несрећне мајке, које од велике жалости онесвијештене леже, а ни оне нијесу од турских танана биле поштеђене. Колонко је њих потинуло! Ни безазлена стока није поштеђена. Колонко је и колонко сваке врсте стоке поубијано. Свако патриотско срце мора бити тронуто, кад јављамо да је при крају претпрошле године пало више од 15 жртава убртајући оне које нијесу погинули за свете интересе завичаја и домовине.

Шта хоћаше још бити са Великом? Доласком господина бригадира Јанка Вукотића прошле године разбуктао ватра угуљива се. Ред је на граници повраћен, а с тим је бар половина величког становништва избављено из неопасног зла. У интересу реда пограничног Величани су били разоружани.

Сад су нас Арнаути опет на око узели. Кад год могу, уштају међу нас и пиљене нам и оно мало сиротиње. Зато морамо да смо и дану и ноћи на опрезу и да смо сједино на мотвој стражи. Иначе, оде нам и живог и имање.

Опасни ланац није прекинуто. Може свако представити какво је стање овог становништва кад нема никаквих саобраћајних путева, а за најмањи посао мора се ићи по два до три дана до Андријевице, а већ би се преко Аржанине могло стићи за три часа. На још какав је пут? Таквог немамо. Мора човек газити до гуше синег, а има да прође простор од 7 сахата. Тежићу тога пута само могу знати вајоцепошкне смјене, које туда долазе да страже око Велике. Дакле, свакоме је јасно, да је наш живот врло чемеран. Поред тога, редовно ослушкујемо ко ће бити изједн турских зверова који држе ребу. Очекујемо по кога ће се пустити страховита хаџа. Они то вршебају и постоји ће циљ, јер смо наредбом да следимо на миру подложни и томе аду. На нас се више да мир реметимо, а нас Арнаути и турски аскери немилостиво изазивају, пљачкају и навадују.

Народ овог мучног политичког острва зна врло добро, да се владачачке бриге простиру и на њ и увијерен је, да узвишени Краљ Господар не жали ни труда ни умора за срећу овога краја. Овај крај са особитом жарком љубављу стећа се

свога омиленога Краља Господара и Његове Владе и сада у најтежим данима упурући своје погледе тамо, очекујемо ићи да раскинемо непријатељски ланац, којим смо бесправно одвојени од наше миле домовине, или да будемо с њене стране, ако то већ не може, боље заштитићемо.

За слободу сви мрјемо. Неслободу тршети не можемо! „Чакорски“

Њемачка војна снага

— У Њемачкој се повећава војска —

И поред тога што Њемачка има велику војску и што је њен државни буџет оптерећен великим издацима на војску, ипак је пред ъемачки парламент изнесен законски предлог о повећавању војске и војних трошкова. Према томе закону само за прву годину повисиће се војни издаци за 130 милиона марака, па опет је у ъемачком парламенту такво расположење да се ти нови издаци приме и покрај тога што у томе парламенту има велики број социјалиста!

До сад је Њемачка имала 515.221 војника. Нови законски предлог увећава тај број са 29.000 момака. Према томе ће Њемачка новом годином имати свега 544.221 војника. Мањи дио тога увећања пада на сухоzemну војску: 13.688, а већи дио на мрнарницу: 15.312. Сама је бродовска посада увећана са 14.310 мрнарца, 433 официра и 569 војних чиновника разних струка: управних, техничких и санитарних.

Ово је увећање посаде била пошље дна увећаног ратног бродовља. До сада је Њемачка имала двије ескадре, а од сада ће их имати три. Од нових ће бродова имати: 3 ратна брода првог реда, 2 крстарице и 6 подводних лаба. За службу и уногребљивање новог материјала треба 15.312 људи.

Укупно увећање војске у износу од 29.000 људи доноси са собом такођер и нових трошкова. Њемачка је влада објавила меморандум у овом везишњем буџету, гдје каже како и одакле она мисли те трошкове покрити. Тежина ових трошкова пада у првом реду на богати слој народа: на аграрце. Они су до сада уживали једну чудну повластицу. У Њемачкој је законом одређена количина ракије, која се смјеће пећи и количина алкохолних пића, која се смјеће изводити, па се опет на одређену количину и одређени порез плаћа. То вршеди у Њемачкој за свакога, оим за аграрце. Њима је слободно, да леку ракију и иврте алкохолна пића и преко законом одређене количине, а да не плаћају порез него по још једну количину, коју закон одређује. Тај привилегијам сад отпада и тако ће државна влада на приходовати сваке године преко тридесет милиона марака више од сада пореза на алкохол. Онај ће се новим у погребити на војне трошкове. Но тиме нијесу још сви трошкови покривени. Требаће узети у помоћ вишке од прихода државних пошта и железница и делан дио царинских прихода. Осим тога ће се смањити отплате, које се плаћају на подмирење државног дуга.

Помењто увећање војске вршеди за ову годину. Читаво увећање захвата рок од пет година. Година 1913. наскунла је, а највећинија је година 1915. Укупни трошак износи 556 милиона марака.

За рибара је земља ограничена, а у сјеници, кад нема мјесечине, ријека је бескрајна. Морнар не осјећа него за море. Море је често грубо и зло, то је истина, оно криш, ураг, али се не претвара док је ријека љубљива и перфидна. Не пријети, тече увијек брзбуке, али је за мене вјечито крвине текуће воде много страшије него виеви заводни објаси.

Сапалаци би хтјели да море у своје крилу крије огрнеће модрикасте земље, гдје утонљеници тумарају између великих риба, уред људних шума у пећинама од кристала. Ријека има само прве дубине, гдје се труне у благу. Али је ипак лијепо кад блицити у зору и ланго запласкује међу својим обалама, покривеним тракама, које шуморе.

Пјесник је, говорећи о океану, рекао:

О океану, колони жалосних прича на вјековима,
Дуови плашени, којих се плаше морице на
Би их привлаче сами себи растући у плашени
И то је оно, што сам вије увијек капао,
Које виеви над се повени привлаче и плаше.

Дакле, ја мислим да приче, које машу мале третице, са њихвим епским тако слатким гласом, морају бити још кобије, него жалосне драме, које причају уривања манава.

Али пошто ме питање за једну од мојих успомена, рећи ћу вам једну чудну авантуру, која ми се догодила овдје, има једно десетак година.

Становао сам, као и данас, у кући мајке Лафон, а један од мојих најбољих другова Луј Берне, који је данас оставио вештање,

Шта вриједи Њиреника

— Плодност, богатство и важност њена —

Мајо је земља, које су толико познате, као што је Њиреника, у којој су још Грци у омисрско доба основали своју земљорадничку колонију. Турци су забрањивали Европљанима приступ на обалу ове земље као и приступ на узвишину Борка.

Земља је богата, са лијецим пашивањима, с плодним пољима, са кодосалним кинарницама, миртама и другим благодјетима на земљином шару. Док у Триполису треба дубоко копати земљиште, да би се дошло до воде, овдје извора има на сваком месту. Читаве просторије насељавају газеле.

Обала са својим пристаништима од нарочите је важности. Пристаниште Бенгази је још у стародревном доба било славно, онда, кад су у њега присијеле грчке и римске лађе. Тада су довожени разни есенци старог свијета, а извожене цереалине. Варош у погледу становништва расте. Прије педесет година било је у њему три хиљаде душа. Данас има више од тридесет хиљада Арапа Бербера, Цраца и Јевреја.

Област, која се простире од Бенгази до Дерне, важна је с гледишта археолошког и пољопривредног. Близу ње се некад дизала варош Сарена.

Дерна је друго поморско средиште у Њиреници. Она се налази у средини једне дивне оазе. Земљиште је плодно; ту расте све поврће као и у нашим земљама. На источној страни Дерне налази се Марморика, која се шири од Египта. У овој су области урођеници несумњиво најфантастичнији и највећи дивљаци. Пошљеће пристаниште у овој области је Тобрук.

Од Дерне до Тобрука сусријешемо се са величанственом голфском струмом, која помаже бродовима.

Лука Бомба шири се између два рта, Раз-Ел-Тене и Раз-Елим-Дацер. Она је увијек привлачна најкњи оним који су хтјели имати у Средоземном Мору солидну основицу за поморске операције. Русина је покушавала, да је освоји под Катариниом II. 1808. године ова је лука служила за прибежиште француској флоти адмирала Гастона. 1862. године француска је покушавала да је заузме.

Срби у Турској

— Како Србе у Новом Пазару истребљују Сјеница, 1. маја

Из Пећи и околине стожу нам све неповољнији вјести. Зулум не само што не престаје, већ сваком даном све више расту. Умљет тога су се неке наше куће незгодно одселиле у иностранство. За непуна два мјесца несомно се више од 20 дема изаше.

Расељавање нашег живља помаже убулат, који престо одбаци и претиће судбини нашег невиног становништва а и де, који свакодневно герају са свога имања поде отреситије нашег човека. У оште све је против нашег живља у овом крају, који је осуђен на тотално истребљење или иселјење.

Од многобројних злочинаста, која су се десила за пошљедњу недељу дана, наведемо само ово:

за своју раском и разметање да уђе у Државни Савет, становнише у селу К — дије младе млаке. Сваки дан смо заједно ручали, час код нећа, час код мајке.

Једне вечери, како сам се враћао сам и уморан, вукући једва мој велики чаман, морски чаман од дванаест стопа, којим се ноћу увијек слаувам, усталим се неколико секунда да оддахнем према обалима грекама, доље, од приливне дије стотине метара прије железничког моста. Било је дивно вријеме: мјесец је сијра, вода блантала, вадух бијаше миран и слатан. Та ме гиниша мамала: мислах да би лијепо било пенушити једну дулу на том мјесту. Што мислах, учиних: прихватио котлу и бањам је у ријеку.

Чаман, који је сизалио с током ријеке, одмота свој ланац до краја и стаде; ја колико год сам могао рихатије сједнем олади на овцу кошу. Ништа се није чуло: каткада само, чинише ми се, да чујем токови неопазиво пласекане воде о обалу, и видно сам гомиле удигнутих третица које су примале чудновате облике, и изгледале као да се подгледат поичу.

Ријека је била смирено мирна, али ја сам се осјећао дирнут необичном тишином, која ме окружаваше. Све живоћине, жабе и ноћни мотварши, пјесачи љулачу. Од једном, од мене на десно, закретаја жаба. Ја задрхтах: она ућути; не чух више ништа и одлучих да пушним да се забавим. Међутим, према сам био познат дуванџија, не могах да пушим и тог што сам два пут погледат престогах. Почех

Овомад је убила једна арнаутска чега од 7 људи Глигорија Бошковића из Пећи, харију у селу Клину Бегову. Убили су га у Сврчку Шуми. Глигорије је бјежао испред зликоваца на коњу, али утећи није могао, јер су га из плотиња зборили мртва, заједно са једним сапутником Арнаутиним католичке вере. У одбраји, Глигорије је убио 2 арнаутска четника а 1 опасно ранио из револвера, али сад зликовици пријете његовој браћи, те ови стоје затворени у кућама својим и нијде не смју да мрдују из свога села.

На правди бога убили га, а кад се он бранио и друге у њујној одбраји убио, тражи се сад крв његовијех, а што је цагоре то власти толерирају.

Али те исте власти са свијем су другаче кад је у питању освета Србина. Зато је најбољи пример случаја са убиством српског учитеља из Феризовићевог села Неродимља, Ал, Велића. Њега је убио један ординарни арнаутски зликовац из цуке објести. Убицу ни глава да забоду, него га још власти у Феризовићима узимау у заштиту. Оне су тражиле и нагоиниле оца убијеног учитеља Велића, старог Крета, да прими од државе 50 лира и да се измири са убицом. Старац то није хтио и сад су га затворили! Веле: опасан је. Он опасан што му сина убили, а убица није, те њега у затвор, а убицу пуштају на слободу и још га заштитију!

Сад се над затвореним старцем чине од стране власти пресије, да опрости крв и да се изгрди са убицом, који није је суђен бити осуђен за злочин, него чак сад тражи преко власти од старог Крета и два јемца, који ће бити одговорни пред влашћу ако икад ико убије овог ординарног зликовца који живи од пљачке и лутежања.

И тако је отац убијеног у тамници и над њим се истресају, а убица је сербез у слободи и још тужи и тражи заштите власти.

Да се није десило, не би се ни замислити могло!

И кад се власти држе тако према Србима, онда је већ јасно како им је и иначе.

А познате „вође“ српског народа склапају још споразум са онима, који су представници ових органа власти!

Мисли

Паметан бити не значи бити стар, него у старости намет сачувати.

Многима је блажењивост најчешће на језику, ређе у души, а најчешће у плачу; на делу је права ридељност.

Сачувати пријатеља најтежа је ствар: или се ти зупити или се наљути сам.

Нај је човеково оруђе док се у њему не осли; волење он је њој оруђе.

Ко се бори за истину, кажи му да сумњаш у његове чисте побуде, па да видиш колонко му је стало до истине.

Тежина за новим стално потискује тежину за добрим. Валси

ПОДЛИСТАК

НА ВОДИ

— Guy de Maupasant —

Пошљедњег лета сам био под харију једну малу својку кућу на обали Сене, неколико миља од Париса, и одлазио сам тамо свако вече да спавам. Постоје неколико дана ушним познаництво с једним од мојих сусједа, пошљедом од прибреж и пет до петдесет година, који је био најчуднији тип од свих које сам знао. То биваше нека стари рибар, али естраван рибар, увијек близу воде, увијек на води, ушаран у води. Мора да се родно у таквом замку, и сигурно ће и узријети при пошљедњем замку.

Једно вече, кад смо се шетали по обали Сене, застрелих га ми прича коју анегдоту од свој рибарског живота. И одмах се мој добришњи расмисли, шине, постаде рјечит, говоре пјесника. Имао је у срцу велику страст, једну пошљену неодољиву страст: ријеку.

— Ах! реће ми, колонко успомна има на овој ријеци, коју видите да тече пред нама. Ви становници убица не знате шта је ријека. Али естраван рибара кад изговара су ријека. За нећа, то је нешто мистериозно, дубоко, невинно, земља чуда и утвара, гдје се ноћу виде ствари којих нема, гдје се дрхће не знајући зашто, као прелазећи кроз гробље; и то је најчудније гробље, гробље гдје нема гробова.

Српство

Државна штампарија у Србији. Савремена идеја државне штампарије у Београду довела је већ једна од јаких сметњица напредовања ове установе, јер је неопходна и одређена у најпотребнијим историјским Умињајући то, а створили су могућност да штамарија подигне за своје потребе модерну зграду, које би у исто време била украс Београда, управа државне штампарије поднела је предлог, да се изврши овај посао, као год и угледа престонице, а да и не говоримо о хитној страни, нова и нарочита зграда за државну штампарију подигла, на штага од тога не би. Зато на ту потребу и омет указујемо.

Уређење пећина у Србији. У Србији има неколико интересантних великих пећина на које је до сада обрађана слаба пажња, и ако су то објекти, који заслужују више интересовања. То нарочито важи за чувану и ако још недовољно испитану Алотску пећину и прекопачицу у Сирвању. Како сад из Београда јављају, предузети су кораци, да се ускоро приступи потпуном уређењу тих пећина, како би постале приступачне за свакога. — А шта би се тек у том погледу могло учинити код нас само кад би се прегледали пећине даље, него уз саму престоницу и да лика пећина по природној лепоти јединствена, па ништо и не окреће главу на њу, а то је велика штета.

Нови лист. Како смо обавештени, власник муслиманске издавачке књижаре Мухамеди Бехар Кадарић у Мостару који кроз кратко време покренути лист забавно-популарног садржаја, који ће два пута месечно излазити у свескама и зваће се „Висер“. Лист би имао донекад да замисли „Бехар“.

Словенство

Словенска изложба у Лондону. Руска влада узела је иницијативу, да у Лондону овога љета приреди словенску изложбу индустријско-земљорадничку. Против русинског свеучилишта. Лавовско градско вијеће закључило је да ће се најодлучније одупријети отварању русинског свеучилишта у Лавову. И пољски Ђаци лавовског свеучилишта одлучили су исто тако да се одупру намјери да се у Лавову оснује русинско свеучилиште.

Јубилеј пољске штампе. Идуће године прославиће Пољаци свечано 150-годишницу пољског новинарства. Главни одбор за прославу је у Кракову. Ангажована су сва пољска новинарска и књи-

жачка, и моја ми ситуација изгледаше смијешна. Било је врло топло тако, да сам баш без велика зла могао проборавити ноћ под водрим небом.

Непознато се чу један ударац о моју лађину. Стрехом се и хладан ме зној следи од главе до ноге. Без сумње то бјеше кавез дрво дошесено с обале струјом ријеке, али то бјеше доста, да се ја поново осјетим обузет чудноватим, первозним немиром. Ухватила поново за ланац и напрегнем се очајним напором. Котва се држи. Ја у уморан сједох.

Међутим, ријеку је мало по мало покрила нека бијела и врло густа магла, која је пуцала изнад воде тако много, да, подигнувши усипавно, нијесам видео више ни ријеке, ни мојих ногу, ни чамца: само сам онајош врхови шипраја на обали, и мало даље равнину, бијелу под мјесечном, са великим црним дрљачама, које су се дизале небо, начинице од редова талијанских јабукова. Бијех као укочан до нога у неки магичасти намаг чудне бјелине и долажаху ми фантастичне мисли. Призивало ми се да неко, ког нијесам могао распознавати, покушава да се поине у мој чамца, и да је ријека сакривена у непрозирну маглу, пуна чудних бића, која плавају око мене.

Оцејех страшно неугодност, спљоснице ми бјеху стегнуте, срце ми је јако кучало, и, палући свијест, помислих да се сплесем плавајући, одмах за тим задрхтах од страха пред том полети. Оцејех сам се као изгубљен,

женничка друштва, а на прославу ќе бити позвани представници свију словенских новинарских удружења.

Два мала Чеха са „Титаника“. Са „Титаника“ су међу осталим дјецом спасена два мала брата, један од четири, други од двије сестре. Они их је водио у Америку, и он се угајно, а они су се снашли. Децу је узећа к себи једна Американка, али никако није могла разабрати којој народности припадају. По обилежјама фирма на одјећу мислила је, да су из Француске. Но позвани француски консул изавио је, да он не разумије ту децу. Најзад се ипак један познаник ове Американке, који је дошао на то, да дјеча говоре један словенски језик. Позван је аустријски консул, и он се одмах уверио, да дјеча говоре чешки, а зову се Павластиди. Мати им је у Наци, и већ је на путу да прати децу. А чешка колонија у Њу-Јорку предузела је сву бригу за мале сиротега.

Бугарски краљевски двор. Бугарски листови „Дневник“ и „Ден“ саопштавају о одлуци министарског савета, да се сагради нов краљевски двор, који ће коштати 15 милиона лева.

Излет Чеха. Често из свих југословенских земаља, иницијативом загребачког „Чешког Листа“, умишће у групи пласет на свесловенски саколедни слет у Прагу.

Забилешке

„Глас Народа“ и „Вардар“
Слободни орган отоманских Срба „Глас Народа“ единак буде оно што се крију на „Вардара“. Не да им ова створити. Гдје они реку, она пелет, а гдје они невест, он их сакупа свимим општинама доказима. Све право бијело. До сада их је пријерио у трешав и ако овако и не даје буде потражило по чувару а гласе им се поје видети. А умно им је породици и жану. Удара их баш по најбољем мјесту, а прта их тако лијери, да вањон одврати саку свако може пред очима пвати. Зиа их од гласе до неге. Зго им и докучје. Међу нама свако свих ово „Вардара“ има јури што за јури бољина и кољача допуштају, да га један коприницини гостони, вама пата, вама свата, вама сватарани погротни риде чина, да се са вама свира као свом предвоточ... И вац им је очитао добру будицину а вањоним развиром и перироном раду, заузвала се по вањоним ваљету како су у вац е Петишел и роби пује им: Ми да имамо тајних вац, ци би сте сви листом пошати на вац стране. Ми да смо имали пара и свата што на вац и на би сте се учинили вац и од вакова зриа и вацци би сте начина да се припуцаје и прицелите уз вацку богату тривоју. Да је то свајат, умети би сте ви да заузме вац мјесто, а вац да потишете на вац, јер у поспушности, у погротности, и умилжаву нико вац не може нацмачити. Што се правите вац по што сте!

Као у оцелуца!
Кукавичино јаје
Немачки лист Рајхспост доноси да су између Приштине и Вардара Ариаути напали француске и турске шипачеве, који траспрају јадранску земљину, те су они морали побјећи у Приштину и рад нацетити и тако од продајела рада неће бити ништа, јер су многобројне араузуке четв чаузеле цијелу пруту и одлучиле да не дозволе грађене азелешине.

То Рајхспост доноси као телеграм са — Петина!

као да идем на срећу кроз густу маглу, као да се борим са кишом, које не могу избјећи, ужаснут од страха, не могући више видјети обале ни ваћи мог чамца, и чинило ми се да ме нешто за ногу вуче на дно црне воде.

Одиета, како ми је требало пливати уз воду најмање пет стотина метара, док би нашао мјесто без шипраја и трава, гдје би могао испливати, девет десетина је говорило, да ми није могуће бацити се у маглу ма како добар пливач да сам био.

Почео сам сја себе увијеравати. Оцејех сам цврету вољу да се не плашим, али у мени бјеше још нешто осам воље, и то нешто друго се плавило. Питао сам се чега имах да се бојим, моје храбро „ја“ се смајало плашљивоше „ја“ и никад ја нијесам као тај дан схватио прогниоет двају бића, која су у нама, једно биће воље, друго отпора, која наизмијене заваљају нама.

Тај бесмислени и перазумљиви страх је све више растао и најпослије постао ужасом, остадох непомичан, отворених очију, слушајући и чекајући. Шта? Нијесам ништа знао, али то је морало бити страшно. Ја мислим, да је каквој риби пало на памет да неког из воде, као што често бива, мислим, да није требало што год више па да ја паднем оне-свијешен.

Међутим, напрегнути се јако, усидех да повратим свијест, која се почела губити. Узмем напово боцу с румом и повучем јако. Онда ми паде на памет једна мисао и ја

Како је са свијем поудано да му тај телеграм није нишо е Петина постао, онда се може и мислити вољно му је и сахраиша гаџа.

И кад баш да ваће Петина за свој фабрикат. Као вац, кад толики српски листови кују у својим уређајима вањешне телеграме, па их вањачу да су е Петина, зашто као да и он то не учини!

Наше просвјетне установе

Фонд за потпомагање сиромашних љака подгоричке гимназије

Ових дана обогачен је фонд сиромашних љака подгоричке гимназије још једним чланом добротвором.

Поред имена поклониц: војводе Мијалца Вучићина, кап. Обрена Никовића, команд. пола Радована Марковића, кап. Јатоша Велимировића, председ. Николе Ђурашковића, Петре, маке реинџера Љубомира Креманивића из Биограда, тргов. Јакова Тушунца и жене му Марије — увирићено је и име Мага Марковића, трговца, имућног подгоричког грађанина, кога је негов брат г. Василије Марковић из благодарности за његову вредноћу, чување и примерну братску слогу, увестио између осталог и за члана добротвора гимназијског фонда.

Као што се види, фонд сиромашних гимназијалаца креће се највише одвећ енергично и ограничено према многољудности и добростиности грађанства вароши Подгорице. Девет чланова добротвора одвећ је скроман број у току пет година, од како је овдје поникла гимназија и њен фонд. Можда је томе узрок што идеални циљ и практична врједност овога фонда нијесу доста познати осјетљивом срцу и души добростијејих подгоричких грађана и других, који могу имати односа са овом установом.

И ако би се могло многострано истражити о важности и значају овакве једне установе, ипак ћемо споменути само ово:

Свака вјера ваљаје љубав према својме ближњем, а нарочито према убогоме сиромашу. Патриотизам — љубав спрам домовине — удвостручава ту врлину и императивно захтјева од свакога свиестнога грађанина, да ту врлину испуњава нарочито сиром свога сиромашнога подметка.

Чињеница, да гимназија спрема будуће људе, који ће растити за опште добро друштва и државе, вјера и нагоми добротворно увиђајуће и имућније људе, да својим прилогом потпомажу одличне ученике, који би ради сиромаштине прије вршења напустили школу. Па има ли веће душевне насладе, него се у очи великих свечаних дана Божића или Бајрама — сједити сиромаша и обдарити их, да бар тај дан осјете да љубав међу људима постоји.

Дванају је већа душевна настава помоћи пристојним прилогом будући свој нараштај, помоћи сиромашну омладину, да се усаврши у врлинама, што их школа и просвјета дају.

У ту сврху уложени капитал баца највећи интерес.

Да би се свјесни и својом дарежљивошћу на далеко чувени Подгоричани, и овим путем упознали са одредбама фонда, личносно члан 31. правила о управљању фондovima:

почнем да вичем из све снаге окрећући се на све четири стране. Пошто ме већ грло заболело, одлучихвах. — Један је час врло далеко зајбо.

Пошљем још мало и пружих се у чамцу. Оцејехо сам како ваља два или три сата, не спавајући и отворених очију: нијесам смлио да се дигнем према сам то желио: одгађао сам од часа на час. Говорио сам себи: „Далине устаје, а бојао сам да се покренем. Најпослије се подигах са бескрајним опрезностима, као да ми је живот зависно од најмањег шума, и управо очи прела обали.

Био сам заспанат науздесенијим, највијероватнијим видиком који се видјети може. То бјеше нека чаролија вилинеке земље, нека визија, коју прича путник дошавши из замка и коју ми не вјерујемо.

Магла, која је два сата раније пловила изнадводе, бјеше се повукла и накупила на обали. Оставивши ријеку слободну бјеше створила на обалама непрекидан брежуљак, који се као сноплет блистао на мјесечевој свијетлости. Тамо се није видјело ништа осим ријеке међу два бијела бријета: а горе, над мојом главом, дизао се пун и широк мјесец на средини плававог и мљеног неба.

Све водене животиње бржу пробубене; жабе су првобитно страховито, док сам од часа на час, сад лијево сад десно, чуо кратки звук монотон и жалостан, што га пале звијездама метална глас краставих жаба. Чудоватно, нијесам се више бојао, био сам у средини тако

Сва она дива, која улаже у фонд средњих школа до 100 кр. једном, или у двије или у три годише, носећу добротвори фонда. Имена добротвора фонда биће издвојена на видном месту у школи, канцеларији. Кратке биографије умрлих добротвора чуваће се у школској архиви забилежене у књизи — „Биографије умрлих добротвора“.

Добротворима ће се крајем сваке школ. године приређивати општи парастос и иза тог у школи у присуству наставника, љака и грађана прочитати биографије, а по могућству, ако је више умрлих добротвора, општамане расдати банимат.

Узме ли се к срцу све гореспоменуто како треба, то се несумњиво надамо, да ће се од сад овај фонд увећавати онако, као што докучје Подгорици, првој трговачкој вароши у Црној Гори: да ће се у ред добротвора многи за свога живота уврстити; да се наша браћа муслиманскога и римокатошкога исповијења дања неће издвојити у томе од православних, од којих их ништа осим вере не дијели, јер свима нама и вјера и љубав према заједничкој домовини катарнички ваљају, да свој подметак изведемо на пут општега добра и на корист миле домовине.

Марко Лековић, председ. фонда.

Домаћи послови

Општински парк

На први поглед да се примјерити, да наша општина не поклада ваљку једном парку у пријестоници у овој мјери како он то требало, да би се што боље унаприједило и одговорно што више сврси којој је нацмачен.

За ово врјеме од како је постао, он је требао и много више и много боље да напредује.

У општинама свих европских напреднијих градова одвино се овакај тежња да се што веће површине земљишта претворе у паркове, те да гласе ваљку добију великији изглед и што више здрава ваздуха. Општина Лондонета предваља у томе. Она је за 10 година потрошила око 60 милиона за паркове, али за то Лондон и има данас само у центру своје 224 парка који захватају 752 хектара. Сам Hyde Park захвата 240 хектара.

За Лондоном долази Париз, који у своје центру има 46 великих паркова, који захватају 253 хектара. Највећи париски паркови су Луксенбуршки са 26 и Тијерски са 21 хектаром. За Паризом долазе Берлин, Беч и Милано, који се труде да што више зеленила уведу на поједина мјеста од вароши.

У нашој пријестоници има један једини парк, па се и ваљку не поклада довољно пажња, што не би требало да буде.

Војња велосипедима

Општинска управа је једном својом наредбом са свијем узјесно забрањила ваљку велосипедима кроз пријестоничке улице. Али као и многе друге општинске наредбе, и ова се не извршује. И ваљку и пољу у највећем грму велосипедисти јуре кроз пријестоничке улице

необичног нејсажа, да ме ни јаче чудноватости не би могле зачудити.

Колико је времена то трајало, не знам, јер сам заспао. Кад сам отворио очи, мјесец бјеше зашао, а небо пуно облака. Вода је жалостиво плускала, вјетар пирио, било је студено и дубок мрак.

Пошх остатак рума а ваљим сам цивољући слушае шумгање грма и ваљим ток ријеке. Тражио сам да видим, али нијесам могао распознавати ни чамца, па ни самих мојих руку, које сам прицмаче очима.

Мало по мало густина и мрак се развије. Непознато осјетих да нека сјенка видну близу мене: кликнух, један ми глас одговори: то бјеше неки рибац. Зовнем га, он се приближи и ја му испричах моју негроду. Он приведи свој чамца уз мој и повукогло оба двојица чамца. Котва се не маде. Прицмачао се дан таман, сив, кишовит, леден: дан, који нам доноси жалост и несрећу.

Оваких један чамца, дозвољено га. Човрек на ваљку се напрегну с нама, котва мало по мало попусти. Дизаше се дагамо, дагамо на-товарена приличним теретом. Најпослије она-виемо неку прну масу и плавукомо је ни обалу.

То бјеше деш неке старе жене, која је имада тежак камен око врата.

и поред красивих и удобних путова за њихову војну и најнепосреднију близину вароши.

Зато би општина урива требала да се већ једном постара, да се неке пареће извршују, а у овом специјалном случају, да се војна велосипедна огранича онако како је то раније одредила, те да томе грађанство буде бар с те стране безбрижно кад се не може рјешити на свагда уредити, да главном улазом не емију товарна воза и каргове пролазити, као што је то свуда у свијету, а што не би иначе никоме на уштро било.

Чишћење улица

Настали су тошни и пријатни дани. Слобода је по улицама и већи и живљи, а нарочито пред вече кад свако радио у шетњу излази. Да је могућности већ би требало и у улице полизјати, јер се накупила велика прашина. Али кад већ тога није, зашто се само треба жалити, а оно би требало чистачима наредити, да улице не чисте и не праше баци онда када је најавили слобода. У самој главној улици имали смо прилику да видимо чистача одје витла жетлом и диже објаву од прашине пред вече кад је пролазила прашине.

Улице се чисте или позно поћу или рано најутра. Тако је свуда, па би тако требало да је и код нас и зато се надамо да ће најдужи унутри чистаче бар од сад на ред.

Кратке вијести

Њемачки цар фармер. Цар Вилхелм лично је у њемачком поседу југозападне Африке двије фарме за 96 хиљада марака. На овим ће се фармама гајити овце, које дају изврну вуну.

Поводањ у Тиролу. Непрестане кише проузроковале су у Инсбруку велику штету. Више је ријека набујало и поплавило околну.

Олимпијске игре у Шведској. Олимпијске игре, које су у Стокхолму отпочеле, развијају се слабо у присуству силне масе народа. У играма учествују Чеси, Швеђи, Аустралици, Дани, Французи и Енглези. Игре ће трајати четири дана. Одређене су велике награде за побједнике.

Дневник

Спасовдан. Као сваке, тако је и ове године успомена на славну граховску побједу на Спасовдан 1858. прослављена свечано у цијелој нашој отарбини. На Цетињу је била свечана архијерејска литурђија са поменом за изгинуле граховске јунаке. На литурђији су присуствовали Краљ и Нашљедник са члановима краљевске породице. Пред црквом је била постројена војска. Служби бојској присуствовао је сав официрски кор са министром војним г. бригадиром сардаром Јанком Вукотићем на челу. Свечаност, која је као и вазда до сада, носила војничко обилежје, испала је веома лијено уз учешће многобројнога нашега народа, који никад неће престати цијенити важност и значај граховске побједи за Црну Гору.

Отпутовао на Крушевац. Његово Краљ. Височанство Књаз Мирко отпутовао је опонад на Крушевац.

Музикално вече. Г. Марто, чувени ујметник на вијолини, имаће част вечерас да приреди концерт у Двору Њихових Краљ. Височанства Нашљедника и Нашљеднице. Тијем поводом позвати су за вечерас у Нови Двор чланови дипломатскога кора са госпођама и већи број наших великодостојника.

Дожићева посланица. Рашко-призренски митрополит г. др. Гаврило Дожић упутио је својој пастви архијерејску посланицу, у којој их извјештава о свом избору. У тој посланици, која је штампана на српском језику у Цариграду, налази се на челу писмо патријарха и Синода. Садржина посланице је веома језгровита и она одаје високу интелигенцију новог митрополита.

Педесетогодишњица. Српска народна гарда, та једина српска установа у Боки Которској под оружјем, која је у томе погледу сачувала чисто народни карактер, навршује ове године педесет година од како постоји. Срби Которани ријешили су да ову свечаност о Духовима што боље да прославе. С обзиром на ову ријетку свечаност желе да се на тај начин одуже и да даду видна знања захвалности и поштовања својим предцима, који су били покретачи ове установе, коју су им у аманет оставили. Зато су се обратили на све Бокелје расијане на све стране, којима на срцу лежи сваки напредак Боке, па и ове српске народне гарде, да их својим добровољним прилозима помогну и омогуће, да се поменута свечаност на што љепши начин изврши. Како у нашој земљи има знатан број Бокелја, ми не сумњамо, да ће својим прилозима изостати, а да не помогну ову нашу народну установу сада када јој је та помоћ најпотребнија.

Одгођено летење. Како се крилатић Ђовани Видмер прешном потребом задржао у Сплету, то заказано његово летење неће бити сјутра, него је одложено за неколико дана, о чему ће наше грађанство бити благовремено обавијештено. Та одгода у толико боље пада што је настала на Цетињу промјена времена, те се из знатан вјетар подиже, што би летењу само сметало, а у толико ће се и вријеме прољепшати да би летење успјешно било. Он је прошле неђеље летио пред многобројном публиком у Задру. На својој крилатици у три часа се подигао у ваздух. Први лет је трајао у висини 300 метара 12 минута, други у висини 600 метара 24 минута, а трећи у висини 800 метара 27 минута. Он је више пута облетио цио град, па се виуо преко мора до оближњег острва и вратио се онет у Задар. Грађанству му је било приредило одушевљене овалције. Прије тога је летио на Сењској Ријечи.

Нова турска жандармерија. Из Скопља јављају, да је прије неки дан ступила у живот нова жандармерија у Старој Србији, Македонији и Арбанији. Ова жандармерија бројаће 16.000 људи и дијелиће се у пет пукова. Њени ће гарнизони бити у Солуну, Битољу, Скопљу и Јањини, а сједиште главног команданта биће у Солуну. Он је већ и постављен. То је потпуковник генералштабни Халил Реџид беј, који ће за савјетнике имати три официра. Његова власт биће врло велика. Уз жандармерију он ће имати под собом и пет батаљона војске, који ће се подијелити

у летеће колоне, а додаће им се и поједини становници тих крајева, у које буде власт имала повјерења приликом преметачине и погјера.

„Пасји дани.“ Кад завладају оне силне несношљиве светилинске врућине, те дане називају пасји дани. Такве дане ми смо ових дана имали, и ако је у почетку маја. Послије знатно студеног времена у априлу, када је изгледало као да се повратила зима, јер је април био студенији и више зимнији него јануар и фебруар, вријеме се нагло прољепшало и настала велика жега. На Цетињу је пекло тако сунце као да смо у сред љета и врућине су владале несношљиве. Таква се жега није скоро памтили. Али није тако само било у нас. О силним врућинама јављају, да их је било у Шпанији, Француској и Енглеској. У неђељу је у Бечу врућина показивала у хладу 34 степена Цезијева. У Шпанији је сунчаница обарала људе као снопље. Ову силну врућину, коју смо и ми осјетили нагло послје праве зимске студени, објашњавају тиме, што је кроз наше крајеве прошао од запада према истоку минимум, прије кога је био југо-западни вјетар, који је донио ову топлину. Како је депресија са сјеверо-запада брзо напредовала, сјеверо-западни вјетрови донијели су нам брзо хладан ваздух са сјевера. Тај се преокрет испољио у великим олујама, које су ваздух расхладиле, те многи крајеви неће бити поштеђени силне кише, па чак и туче и грмљавине.

Скупштина. Прво црквено пјевачко друштво „Његош“ имаће сјутра у 10 сати прије подне у мушкој основној школи скупштину, на којој ће управа поднијети оставку с потребном мотивацијом, послје чега ће бити избор нове управе.

Вријеме. У четвртак у 11 и 13 минути у вече била је мјена. Вријеме је постало облачно и вјетровито. И ако је јуче било више лијено вријеме, вјетра је знатно било тако, да се прошле вече наоблачило и сви су књижи говорили да ће се пролити киша. Прeko ноћи је био сијан вјетар, а данас је обвинуо први септембарски дан, али вјетровит.

Лијеп примјер. Приликом смрти Ђура А. Иваншевића, оца његови омиљени другова и пријатељи, да би оставили трагу у спомену на њега уписао су га за члана добротвора фонда сиромашних ученика петрићке основне школе и Радничког Друштва, а као прилог предати су фонду сиромашних гимназијалаца на Цетињу перпера 28. У ту сврху приложили су: по 10 перпера г. г. Марко Н. Почећ, Видо Н. Мартиновић, Јован М. Поповић, Петар Дреџић, Перо М. Почећ и Ђуро М. Почећ; по 5 перпера: Филип Б. Першић, Мило Р. Иваншевић, Васо Вулић, Јако С. Иваншевић, Нико Дреџић, Ристо С. Иваншевић, Мило Стругар, Нико М. Иваншевић, Богдан М. Иваншевић, Милица уд. Иваншевић, Блажо Братићевић, Јован Ј. Већковић, Шако Почећ, Перо Ј. Почећ, Петар Касом, Ристо Рундо, Ђуро М. Мандић, Петар К. Мартиновић, Филип М. Мартиновић, Ристо Поповић, Расто Шиб; перпера 6 Стево А. Иваншевић; по 4 перпера: проф. Лазо Поповић и М. Равањан; по 3 перпера: Томо Поповић, Блажо М. Маркуш, Перо Ж. Лазаревић, Ристо Ј. Андрић, Љубо П. Тановић, Јово Матковић и Марко Хандуковић; по 2 перпа: Борђе Ђорђевић, Томо Милошевић, Томо Иваншевић и Н. Н.

Биљежник

— Руски цар изјавио је да ће се примити пројектората над шестим међународним конгресом ватрогасаца и њиховом изложбом.

— Савез чешких новинара прославио је прошле неђеље десетогодишњицу свог осланка.

— Из Стокхолма јављају да је велики књижевник стриндберг умро.

— Мјесто Томачево крај Љубљане готово је све изгорило.

— У Паризу је пожар уништио фабрику машина за писање.

— У Њу-Јорку штрајкују слагачи поштом и штрајк се проширио и на Чикаго и Сан Франциско.

— У Прагу се појавио пожар у дому за наодчад. Једно одјељење је изгорило до темеља.

— Концем маја аустријски министар финансија Билнски долази у Босну и Херцеговину, да се упозна са тамошњим приликама.

— Дански краљ умро је на путу. Ударила га је каш у Хамбургу.

— Берлински парламент распуштен је и нови избори ће се извршити 2. јуна.

— За предједника академије ујметности у Берлину изабран је скулптор Ђудевит Менсел.

— У Турској ће се укњиути приватни монопол дувана.

— У Србији се очекује оставка владе.

Разне вијести

Једна одлука против штрајковања. Проблем беспослице код индустријских и занатлијских радника не занима више само уске кругове радничких професионалних организација, већ је почео добити један општи социјални значај и интересовати људе, који се опште баве социјалним питањима и који раде на томе, да му се што боље знаје на сусрет и у давањем друштву што повољније ријешити. У једној од најкорисних сједница међународног одбора удружења за борбу противу беспослице, на којој су узели учешћа и неке истакнуте личности у Француској, као Леон Буржоа и Миљеран, била одлучено да предлог једнога приватног доцента из будимештанског универзитета, да се постагну научници на пољу социјалних наука, да ради што бољег расвјетљавања питања беспослице, напишу монографије о овој питању. Потом је предлазач умовио, да у званичном органу овога удружења предложи своје мишљење о циљу ових монографија и начину њихова састављања. Удружење има свој орган на француском језику, који излази у Паризу и који се за сада поветио питању посредовања за рад и вођењу статистике о беспослици.

Занимљивости

— Највећа дубина морска може да достигне и 9000 метара.

— Једна велика кованица најбоље хартије фабрикује се од отпадака од шећерне трске.

— У једном вијану налази се просјечно пет илто преко 1600 метара челичних жица.

— Од 130 милиона дената памук, што се просјечно обери у једној години, потиу 25 милиона из Индије а 90 милиона из Америке.

— Шпанија је нађена на Андима још и у висини од 3020 метара над морем.

— По новом закону сада у Европи троши на основу наставу највише Русија; за њом долази Њемачка.

ОГЛАСИ
ПОД УФИТ издајем двокатну кућу одмах до моје.
Р. 10, бр. 19, 46 **Васо Радовановић.**

Ил. број 5, 22—50

СРЕДНОШЊИЦА
ТРСТ

„БАЛКАН“

ПОДРУЖИЦА
ЉУБЉАНА

отпремно и комисионо дионичко друштво. Уплаћена главница К 500.000

Прима пошиљке за отпрему из свију страна и на све стране свијета уз најповољније увјете. Велика суха стоваришта у слободној луци и у граду.

У исто вријеме купује, продаје и прима у комисију сваку врсту робе по налогу и за рачун својих муштерија те даје на исту робу предујимове, и отпрема ову из Трста у означена мјеста.

АДРЕСА *Balkan—Trieste Riva Grumula 14.*

Број 3 12.15

Штампа Кр. Ц. Државне Штампарије.

Власник и одговорни уредник Радомир Кривокапић Орлински.